Şintoizm’de Arınma Ayinleri

Dr. Öğr. Üyesi Hüsamettin Karataş

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3285-8517>

Fırat Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Elazığ – TÜRKİYE

Makale Geçmişi

Geliş: 26.11.2019

Kabul: 30.12.2019

On-line Yayın: 31.12.2019

Anahtar Kelimeler

Şintoizm

Şinto

Kami

Arınma

Harae

Misogi

Temizu

Norito

Kojiki

Nihongi

Ema

Araştırma Makalesi

DOI: [10.9761/JASSS40299](https://doi.org/10.9761/JASSS40299)

Öz

Şintoizm, her şeyden önce eylem merkezli bir dindir. Bu yüzden kutsalla kurulan ilişki daha ziyade fiiliyata dayalıdır. Şinto dininde her eylemin kutsal kabul edilen Kami anlayışı içinde anlık ve mutlak bir karşılığının olduğuna inanılır. Bunun için tek yapılması gereken sadece ama sadece çalışmak ve harekete geçmektir. Böylece kutsalla olan deneyim duyular yoluyla anında karşılık bulur. Dans etmek, yürümek, selam vermek, görmek, duymak, tatmak ve dokunmak bu eylemlerden bazılarıdır. Japonya’daki geleneksel halk festivalleri, Şinto dini arınma ritüelleri ve dini bayramları aynı minvalde değerlendirilmektedir. Şinto dini geleneğinde arınma, kutsalla kurulacak her türlü iletişim ve irtibat öncesi maddi ve manevi kirlilikten temizlenmeyi ifade eder. Arınma, bilerek ya da bilmeyerek yapılan hataların sonucu olan Kegare veya Tsumi denen kirlilikten kurtulmaktır. Bilindiği üzere Şintoizm’de kutsallığın merkezinde Kamiler yer alır. Bu yüzden onlar saf ve temizdir. Kamilere ve kamisel alanlara yaklaşacak olanların da arınması zorunludur. Bu açıdan arınma ayininin hem fiziksel hem de psikolojik boyutu bulunur. Şintoistlere göre Kamisel alanda yapılan Oharae, Misogi ve Temizu gibi arınma eylemleri bedeni kirliliğin yanı sıra ruhun tutkularından arınmasını ve kutsalın tezahürünü kolaylaştıracak ritüellerdir. Bu araştırmanın temel gayesi Şinto dinindeki arınma anlayışlarını ve eylemlerini ortaya koyarken kaynaklardaki bilgilerin yanı sıra gözlemlerimize dayalı tecrübeleri de okuyucuya aktarmaktır.

Atıf Bilgisi / Reference Information

Karataş, H. (2019). Şintoizm’de Arınma Ayinleri. *Jass Studies- The Journal of Academic Social Science Studies*, Number: 78, Winter, p. 1-12.

Purification Rituals in Shintoism

Asst. Prof. Dr. Hüsamettin Karataş

Fırat University, Faculty of Theology, Department of Philosophy and Religious Sciences, Elazığ –
TURKEY

Article History

Submitted: 26.11.2019

Accepted: 30.12.2019

Published Online: 31.12.2019

Key Words

Shintoism

Shinto

Kami

Purification

Harae

Misogi

Temizu

Norito

Kojiki

Nihongi

Ema

Abstract

Shintoism is, above all, action-centered religion. Therefore, the relationship with the holy is based on action. In Shinto religion, it is believed that every action has a momentary and absolute counterpart to Kami, which is considered sacred. The only thing that needs to be done is to work and act. Thus, the experience with the sacred finds immediate response through the senses. Dancing, walking, saluting, seeing, hearing, tasting and touching are some of these actions. Traditional folk festivals in Japan, Shinto religious purification rituals and religious festivals are considered in the same way. Purification in the Shinto religious tradition, It is an act of cleansing from any material and spiritual pollution before any communication and contact with the holy. Purification means getting rid of pollution called Kegare or Tsumi, which is the result of deliberate or unintentional mistakes. In Shintoism, the Kamis are at the center of divinity. So they are pure and clean. Those who will approach the Kami and Kamis areas must also be purified. Purification ritual has both physical and psychological dimensions. According to Shintoists, purification actions such as Oharae, Misogi and Temizu in the Kamis sphere facilitate the purification of the soul's passions as well as the manifestation of the sacred, as well as body pollution. The main purpose of this research is to reveal the understanding and actions of purification in Shinto religion; as well as information from the sources based on our observations is to pass on to the reader.

Research Article

DOI: [10.9761/JASSS40299](https://doi.org/10.9761/JASSS40299)

GİRİŞ

Ayinler dinlerin aynası niteliğindedir. Bu türden ritüelleri doğru anlamak için sadece ayin esnasında ortaya çıkan görüntüye değil aynı zamanda bu eylemlerin arkasındaki sırlara da vâkıf olmak gerekir. Nitekim Şinto ayinleri de Japon dini kültüründe sayısız anlam içermektedir. Bu törenlerin öncesinde, icrasında ve sonrasında yapılan her türlü faaliyet kendi bağlamında değerlendirilmelidir. Bu çerçevede Şinto dininde arınma ritüellerine geçmeden önce Şintoizm hakkında kısa bilgiler aktarmak konunun daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Şintoizm, kurucusu olmayan ve etnik kökene dayanan bir dini gelenektir. Yayılma amacı olmadığı için yerellikten kurtulamamıştır. Dogmatik ve doktriner dinlerdeki kutsal kitap anlayışı gibi olmamasına karşın Japonlara has din kültürü ve ahlak kurallarının yanı sıra ayinlerin icrası için gerekli olan emir ve yasakları içeren kutsal yazmaları bulunmaktadır. Şintoistler tarafından kutsal kabul edilen ve ritüellerde kullanılan ezoterik metinler aynı zamanda Japon dini tarihinin, kültürünün ve medeniyetinin de şifreleri niteliğindedir.

Şinto dini geleneğinin merkezinde Kami inancı ve kamisel alan uygulamaları yer almaktadır. Kami, yüce, üstün, yukarıda, soylu, yetkin, kutsal, tazimi hak eden, doğaüstü, insanüstü, erdemli ve faziletli gibi anlamlara gelmektedir. Kojiki ve Nihongi'de mevzu bahis olan Kamiler; göğün yüksek düzlüklerinin efendisi, yeryüzünün sahibi ve idarecisi, karanlıklar âleminin ise bekçileridir. Japon halkı gizemli, majik ve ırksal temellere dayanan inançların bir ifadesi olarak Kamilere inanmakta ve onlara ibadet etmektedir. Japonlar için kami kültü esas itibarıyla kamisel olgulara inanmak ve onların sahip olduğu doğaüstü güçlerle ruhani ilişkiler kurmaktır (Holtom 1926: 61; Hori 1959: 417-418; Liht&Kinnaired 2005: 142). Bu manevi irtibat çeşitli ritüeller ve doğrudan katılım yoluyla sağlanmaktadır.

3

Şintoizm'de Kami kavramı merkezi öneme sahip olmakla birlikte izahı ve anlaşılması oldukça zordur. Bu minvalde Kami tanrı olarak değerlendirildiğinde bazen animistik, bazen çok tanrılı bazen de düalist olarak tanımlanmaktadır. Bunun yanı sıra atalar kültüne dayalı politeist, ve antropomorfik karakterleri de bünyesinde barındırdığı kabul edilmektedir (Anesaki 1963: 19-22; Vance 1983: 278). Ancak bu tanımlamaların hiçbiri tek başına ne Kamileri ne de bu dini gelenekte adı konmayan tanrısal varlıkları açıklamaya yetmemektedir. Zira kavramsal düzeyde kami, duyularımızın ve bilginimizin ötesinde olduğuna inanılan aşkın varlık olgusunu ve her yönüyle kutsalı izah etmekte yetersiz kalmaktadır.

Japon dini tarihi incelendiğinde, ülke dışından adalara taşınan bazı yabancı dinlerin olduğu, bu dinlerin arasında Konfüçyanizm, Daoizm, Budizm, Hristiyanlık ve son olarak da İslam'ın yer aldığı bilinmektedir (Yamakage 2006: 41-42). Bunların bazılarının Japon halkını derinden etkilediği, zaman zaman dinler arasında çatışmalar yaşansa da genel olarak Şinto dininin müsamahalı bir yaklaşım sergilediği ifade edilmektedir (Hori 1959: 418-419). Netice itibarıyla Şintoizm, başta Semitik ve Hint kökenli dinler olmak üzere diğer dünya dinleriyle mukayese edildiğinde eşdeğerinin olmadığını, bir başka ifadeyle nevi şahsına münhasır olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Şintoizm'de tanrı ya da tanrılarla bireysel bir ilişki kurmaya gerek yoktur. Çünkü tanrılarla kurulacak bireysel ya da toplumsal ilişki beklentiye neden olur. Beklenti içerisine giren bireyler adanmışlık dediğimiz dindarlık düşüncesine kapılır. (Anesaki 1963: 21-23) Dindarlık düşüncesi ferden yaşantı biçimini hareketsiz hale getirir, durağanlaştırır ve olumsuz yönde etkiler.

1- Şinto Dini Geleneğinde Arınma Ayinlerinin Mitolojik Temelleri

Şinto dini arınma ayinlerinin kök bilgileri, Japonlar tarafından kutsal kabul edilen Kojiki, Nihongi, Engişiki, Jingiryo, Fudoki gibi tarihi vesikalara ya da onların yorumu niteliğindeki kaynaklara dayandırılır (Devi 1979: 7; Ono 1962: 32-34). Bu kitaplarda daha ziyade fiziksel kirlilik üzerinde durulur. Maddi kirlilik, kötülüğün ve mutsuzluğun nedeni sayılır. Nitekim Japon yaratılış mitolojisinde

“Kamiler Çağı” adı verilen bir zaman diliminden bahsedilmektedir.

Kojiki adlı kutsal kitaba göre; Takamagahara (göğün ve cennetin yüksek düzlükleri, âlem, kozmos, evren) oluştuğunda aslında evrende kaotik bir durum vardır. Takamagahara kavramı güneş sistemi olarak algılanabilir. Bu zamanda beş yüce Kami vardır. Bunların arasında konumu en yüksek olanın adı “Ame no Minakanushi (evrenin efendisi)”dir. Diğerleri sırasıyla Takami Musubi (yaratıcı kami), Kami Musubi (üreten kami), Umashi Ashikabi Hikoji (yaşlı kami) ve Kuni Tokotachi (ebedi göksel kami)’dir. Her bir kaminin ayrı ayrı vazife alanı vardır (Ono 1962: 23). Kamilerin efendisi diğer yüce kamilere; evreni *akıl, ilke ve doğruluk* prensiplerine göre düzenleme emri verir. İlk önce göğün yüksek düzlüklerinin kamileri yaratılır. Bu iki başat Kamiden biri dişi diğeri erildir. (Anesaki 1963: 24-27). Dişi olanın ismi İzanami, eril olanınki ise İzanagi’dir (Hartz 1997: 14-21; Abay 2014: 10-13). Anlatıcıların bakış açısına göre bunlar bazen karı-koca bazen de iki kardeş olarak telakki edilir. Ancak bu ilksel varlıklara atfedilen cinsiyet ayrımı doğurganlığın ne sebebi ne de sonucudur. Nitekim bunlara yaratıcılık ve doğurganlık, yani gökyüzü ve yeryüzü âlemlerindeki varoluşsal düzeyin inşası görevi verilir.

Efsanevi anlatıma göre Kami İzanagi ve Kami İzanami’nin hem birlikte hem de ayrı ayrı yaratma yetisine sahip olduklarına ve bu eylemleri gerçekleştirdiklerine inanılır. Bu yaratıcı unsurlar “Cennetin Yüzer Köprüsü” üzerinde durup “Cennetin Mücevherli Mızrağını” bulutların altına batırıp toprak ararlar. Mızraktan damlayan tuzlu su pıhtılaşır ve genellikle Japon adaları olarak kabul edilen Onogoro adası oluşur. Onogoro kendi başına dönen manasına geldiği için bütün dünya olarak da telakki edilir. (Chamberlain 1882: 2; Anesaki 1963: 24-27). Böylece bu iki kami, başta göğün yüksek düzlüklerinin Kamileri olmak üzere Japonya’yı, Dünya’yı, varlıklar âlemini, söz konusu varlıkları değerli ya da değersiz kılan bütün olguları ve neredeyse her şeyi yarattıkları/doğurdıkları hikâye edilir (Picken 2011: 5; Abay 2005:). Bu noktada konumuzun sınırlarını zorlayacağı için Japon yaratılış efsanesinin diğer detaylarına girmeden, sadece Şinto dini geleneğinde arınmanın mitolojik arka planına etki eden yaratma, ölümler diyarı, cehennemden kaçış ve fiziki kirlilerden arınma eylemleri üzerinde durulacaktır (Aston 1905: 87-88).

Japon mitolojisine göre İzanami ile İzanaginın birlikte yaratıkları son kami, ateş tanrısı Hinokagabiko (*Homusuhi, Kagutsuchi, Hinoyagihayao*)’dur. İzanami bu doğumdan hemen sonra hastalanır, çok acı çeker, yanar ve ölür. İzanami öldükten sonra “Yomi no Kuni” adı verilen ölümler diyarına gider. İzanagi de onu kurtarmak için cehennem şeklinde tasvir edilen Yomi no Kuni diyarına iner. Ona İzanami’ye bakmaması söylenir. Ancak o, uyarıları dikkate almaz. İzanagi gördüğü manzara karşısında dehşete kapılır ve İzanami’den tiksirir. Kendisini gördükten sonra tavrı değişen İzanagi’nin tutumundan rahatsız olan İzanami, onu yakalayıp zarar vermek ister; ancak İzanagi hem ölümler diyarından kaçmayı başarır hem de İzanami’nin geçiş yolunu kapatarak orada kalmasına neden olur. Ölümler diyarına girdiği için kirlenmiş olan İzanagi, cehennemin bütün pisliklerinden, özellikle de fiziki kirlilerden kurtulmak ve temizlenmek için “Tachibana” nehrine girer; yıkanır ve temizlenir. Bu olay Şinto dini geleneğindeki kirlilerden ve günahlardan arınma düşüncesinin ve arınma eyleminin prototipidir. Bu temizlik esnasında çeşitli Kamiler meydana gelir. Temizlik esnasında İzanagi’nin elinde kutsal Haraiguşi, yani arınma asası vardır. Bu esnada sol gözünden Güneş Tanrıçası “Ameterasu Omi Kami”, sağ gözünden Ay Tanrısı “Tsukiyomi Kami” ve burnundan ise Fırtına Tanrısı “Susano Kami” meydana gelir. İzanagi evrenin yönetimini bu üç Kami arasında paylaştırır (Anesaki 1963: 24-27; Bahr 2005: 93; Devi 1979: 3; Aston 1907: 21-24).

2- Şinto Dini Kültüründe ve Ahlak Öğretisinde Günah Kavramı

Şinto dini inanışlarında maddi ve manevi kirliliğe sebep olan günahlar ve hatalar vardır. Kirliliği ifade etmek için daha ziyade “kegare” ve “tsumi” kavramları kullanılır. Kegare bilerek ya da bilmeyerek yapılan bütün günahları ve hataları ifade eder. Japonlar tarafından kutsanan Kojiki ve

benzeri kaynaklarda günah ve kirliliğin karşılığı olarak da nefret edilen durum, kötü hal, iğrenç şey manasında “tsumi” kavramı genel olarak kullanılır (Aston 1905: 247-248). Bunlar, ancak arınma ayini yapılmak suretiyle yok edilebilir.

Tsumi’nin ya da Kegare’nin, yani günahın yok edilmesi ahlaki ve sosyal sorumluluğun gereğidir. Çünkü var olan bir günah sadece bireyi değil aynı zamanda toplumu da sıkıntıya düşürür. Kamilerin gazabını önlemek için bir an önce maddi ve manevi kirlerden kurtulmak icap eder. Bunun için yapılması gereken en önemli uygulama arınma ayinleridir (Anesaki 1963: 36-38).

Japon toplumunda günahkârlık kavramı kişisel hak ihlallerinin yanı sıra dinsel ve toplumsal yasaları ihlal etmek olarak da değerlendirilmektedir. Modern dönemler öncesinde her türlü günah aynı zamanda fiziksel olarak da kirliliğine neden olarak görülürken, son zamanlarda bu günahlar zihinsel ve ruhsal sıkıntı biçiminde algılanmaktadır.

3- Şinto Dini Kültüründe Büyük Günahlar

Kadim Japon toplumunda dini, ahlaki, vicdani ve sosyal açıdan büyük günah sayılan bazı hatalar vardır. Bunlar kaynağı itibariyle iki türdür. Birincisi insanın iradesinde olanlar; ikincisi ise insan iradesi dışında başına gelen ve bütün halkı ilgilendiren hatalardır. Gruplandırma yapmadan yukarıda bahsi geçen nedenlere dayalı ya da bunlarla bağlantılı hataların ve günahların bir kısmını şu şekilde sıralamak mümkündür.

- ✓ Doğal felaketler, deprem, tsunami, sel, vb. afetler.
- ✓ Ölüm ve ceset. Ölüm büyük bir felaket, ceset ise tabu olarak kabul edilmekte ve kirliliği sayılmaktadır. Hatta sadece insanın değil evcil hayvanların ölümü ve cesetleri de kirlilik olarak kabul edilmektedir.

- ✓ Canlı veya cansız bir bedenden (insan ya da hayvan) bir parça et koparmak.
- ✓ Canlı ve cansız bir bedenin (insan ya da hayvan) derisini yüzmek.
- ✓ Cenaze töreni.
- ✓ Anma törenleri.
- ✓ Yaratılıştan gelen fiziksel bozukluklar ve çeşitli özürlülük halleri.
- ✓ Doğum (çocuk doğuran kadın bir süre kirliliği sayılır).
- ✓ Âdet (regl dönemi).
- ✓ Cilt hastalıkları.
- ✓ Yara veya vücutta oluşan kesik.
- ✓ Bir kişinin kendi annesine ya da çocuğuna şiddet uygulaması, ona kötü davranması, onu kirletmesi. Genelde etik ihlal olarak değerlendirilmektedir. Ancak aile içi ensest ilişki olarak yorumlayanlar da vardır.

- ✓ Sulama kanallarının, su savaklarının, hendeklerin ve arkların bozulması.
- ✓ Tarım yapmak için hazırlanan sekilerin veya evleklerin tahrip edilmesi.
- ✓ Ekili bir arazinin ürününü almadan tahrip edip yeni bir ekim ya da dikim yapılması (Hori 1959: 61-63; Aston 1905: 249; Donald 1959: 46; Delmer 1955:170-180; Aston 1907:66-67).

Yukarıdaki maddeler incelendiğinde zaman ve şartlar değiştikçe toplumdaki günah algısının da değiştiği görülmektedir. Bilindiği üzere yeni bir dini anlayış ya da güçlü kültürel etkileşimler toplumları derinden etkiler. Aslında Japonlar, tarihten günümüze bu etkiyi en derinden hisseden toplumların başında yer alır. Japon tarihinde “Kofun” olarak bilinen dönemde, imparatorlar ve ileri gelen kabile reisleri için yer altında kurganlar inşa edilmiş, bu kurganlara at, silah, zırh, tabak, çanak ve sair özel eşyalar koyulmuştur. Ölüm olayının, cesedin ve ölü ruhunun bütünüyle murdar kabul edildiği bir toplumda ölen ataların ruhlarını rahatlatmak için böyle bir uygulamanın çeşitli nedenleri olmalıdır. İlk önce böyle bir durumun, ölen ata ruhlarının kami olma inancından kaynaklandığını akla getirmektedir. İkincisi Türklerin eski inanış ve geleneklerinde olduğu gibi ölen atalara saygı göstergesi

ve onların öte dünyada rahat bir hayat sürmelerini sağlama ihtimalidir (Delmer 1955: 169-181; Abay 2014: 101-102). Neticede ölüm olayı ile alakalı menfi bakış açısının başka bir kültürel nedenden kaynaklandığı ve sonradan toplum tarafından kabul gördüğü söylenebilir.

Japon tarihinde Yoyoi adı verilen dönemde Japon toplumunun geçim kaynağı tarımdır. Özellikle çeltik tarımı ve onunla alakalı muhtemel menfi uygulamaları önlemek için halk inanışlarından medet umulmuştur. Bunlara ek olarak Asya anakarasının farklı bölgelerinde ortaya çıkan dinler, yerellikten kurtulan kültürler ve sosyal değişim hareketleri zaman içerisinde Japon adalarına ulaşmıştır. Lakin söz konusu hiçbir yenilik ve değişim Japon adalarına orijinal halde gelmemiştir. Gelirken mutlaka başka kültürlerin ve geleneklerin izlerini de Japonya’ya taşımıştır. Bunun en bariz örneği Budizm ve Konfüçyanizm gibi dinlerdir. Ayrıca Japonların Çin alfabesini, yani Kanji ideogramlarını kullanıyor olmaları onları birçok açıdan Çin’e ve Çin kültürüne bağlı, bağımlı ya da hayran bırakmıştır. Özellikle Sakyamuni Budda ve Konfüçyüs’ün öğretileri, dini ve ahlaki açıdan Japon toplumunda derin izler bırakmıştır. Lakin evrensel dinler öncesi kadim Japonya’nın din kültürü ve ahlak anlayışı konusunda var olan bilgiler oldukça sınırlıdır. Şöyle ki Konfüçyanizm öncesi Japon adalarındaki çirkinlik/saflık, kutsal/profan, günah/sevap kavramları çeltik tarımı yapan toplumun neleri değerli kıldığını ortaya koymaktadır (Saito 1912: 50-52; Finnemore 1911: 28-31; Kasahara 2001: 47-48).

4- Şinto Dininde Arınma Ayinleri ve Uygulamaları

Şintoizm’in eylem merkezli olması, uygulama alanının çeşitli ve geniş olması, dış ve iç etkilere açık olması gibi sebeplerden dolayı bu dinde, birçok mezhep ve yeni dini hareket ortaya çıkmıştır. Bu mezheplerin bazıları Şinto’nun ahlaki ilkelerini bazıları ritüel yönünü bazıları da mistik anlayışlarını ön plana çıkarmıştır. Bu bağlamda Şintoistlerin arınmaya büyük önem vermiş olması, arınma merkezli ekollerin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Özellikle Yoshi-Şinto, Ryobu-Şinto, Suika-Şinto ve Kitsuke-Şinto gibi çeşitli okulları bu minvalde değerlendirmek mümkündür (Picken 2011: 233-250).

Şinto’da arınma ayinlerinin nedenleri, gerekçeleri ve kısmen nasıl yapıldıkları efsanevi anlatımlarda yer almaktadır. Şinto inancına göre tüm günah, kirlilik ve talihsizliğin giderilmesi için en önemli arınma aracı dua etmektir. Dua ile beden ve zihin arındırılır. Hem beden hem de zihin arındırılmadan Kamilere yaklaşmak söz konusu değildir. Şinto inancına göre arınma ayinleri çeşitli hatalardan kurtulmak için yapılır. Daha ziyade büyük günahlar için yapılmakla beraber küçük hatalar için de ayin gereklidir. Duanın dışında su ile arınma geleneği bulunur. Su ile arınma ayinleri Oharae, Misogi ve Temizu şeklinde yapılmaktadır. Bu ayinlerin içerisinde de dua önemli yer tutar. Bunların haricinde başka arınma ritüelleri de bulunur. Ayrıca çeşitli dini ya da milli festivaller öncesinde tapınakların, evlerin, sokak ve caddelerin yanı sıra beden ve elbise temizliği de Japonlar tarafından oldukça önemsenmektedir (Şenavcu 2016: 45).

4.1- Oharae

Oharae, “Büyük Arınma”, çok önemli bir törendir. Yılda iki kez, haziran ve aralık aylarının son günlerinde ve ayrıca gerekli görülen diğer durumlarda yapılır. Şinto arınma ayinleri yalnızca bir kişinin günahlarının, kirliliklerinin ve talihsizliklerinin kaldırılması için bir araç değil, aynı zamanda kötülük ve talihsizliğin bütün ulustan uzaklaştırılması için bir yoldur. Bu ritüeller hayatı yeniler ve Kamilerin gazabını azaltır. Oharae ayininde Norito denen dualar okunur. Norito okumak bu ayinlerin en kutsal bölümlerinden biridir. Bu duaları Nakatomi klanına ait rahipler icra eder (Bocking 2005: 102; Ono 1962: 92-94).

Oharae, Şinto dini geleneğindeki önemli arınma ayinlerinden biridir. Kaynaklarda “Oharae, Oharai, Oharae no kotoba” gibi farklı kullanımları vardır. Bu ayin Japon dini kültüründe büyük arınma töreni olarak bilinir. Antik ve orta çağ Japonya’sında, Oharae uygulama farklılığı, zaman ve içerik açısından farklı isimlerle anılmıştır. Örneğin Yoshi-harae ve Ashi-harae adı verilen ayinlerde sadece kötülükler ve kirlilikler değil aynı zamanda iyilikler de arındırılmıştır (Picken 2011: 7,104; Florenz 1865:

3-4). İyilik hayırlı ve güzel olanı kötülük ise çirkin ve uğursuzluğu ifade eder. İyiliğin arındırılması biraz muğlak olsa da muhtemelen ezoterik bir yaklaşımdır.

Japon klasikleri arasında gösterilen Engişiki ve Jingiryo adlı metinlerde “Harae-do” ve “Harae-do-no” türü kullanımlar, arınma ayininin yapıldığı mekâna istinaden kullanıldığı ifade edilmektedir. Özellikle bu önemli ayinin yapıldığı büyük tapınakların bulunduğu yerlere dikkat çekilmektedir. Şinto klasikleri ve dini literatürü hakkında bilgi veren pek çok kaynakta Oharae ayini ile alakalı kullanımlar arasında “Nakatomi-no-harae” ifadesi de geçmektedir. Nakatomi, Şinto ayinlerindeki en önemli görevlerden bir olan dua etme seremonisini gerçekleştiren ve bu görevi yüzyıllar boyunca elinde bulunduran Japonya’nın en meşhur sülalelerinden birinin adıdır (Florenz 1865: 15; Bocking 2005: 102). Dolayısıyla söz konusu isimlendirme, bu önemli ayinde Nakatomi ailesine mensup rahiplerin üstlendiği dua görevine istinaden kullanılır.

Büyük arınma töreni, aslında sadece bireysel olarak günahlardan arınma anlamına gelmez. Bu ayinler Japon ulusunun maruz kaldığı bir sıkıntının izlerini silmek, olası bir tehlikeyi önlemek, hali hazırda ulusal bir problem varsa onu gidermek için de yapılır. Özellikle bu tür sıkıntılı durumları önceden tahmin etmek, bunun için gerekli uyarılarda bulunmak ve tedbir alınmasını söylemek ve korunmak için dua etmek bilgelik gerektirir. Japon tarihinde bu tür olaylara ve kişilere sıklıkla rastlanmaktadır.

Oharae ayini, yukarıda da ifade edildiği gibi genellikle yılda iki kez yapılır. Ancak gerek görülmesi durumunda bu sayı artabilir. Örneğin bütün bir ülkeyi etkileyen doğal afetler, salgın hastalıklar ya da büyük savaş yenilgilerinden sonra icara edilebilir. Genelde ocak ve haziran aylarının son gününde yapılır. Örneğin Nagoshi-no-Oharae, yılın orta ayına denk gelen altıncı ayın son gününde yapılan bir arınma törenidir. Bu törenler öncesinde sadece rahiplerin arınmasına yönelik bazı uygulamalar yapılır. Nitekim rahipler bir süre perhiz yaparak arınır (Ono 1962: 92-94). Ayrıca ayinler esnasında rahiplerden özel performans sergilemeleri beklenir.

4.2- Misogi

Dini törenler ve ritüeller öncesinde yıkanarak temizlenme uygulaması birçok dinde görülmektedir. Dini geleneklerde uygulama, inanış ve isimlendirme itibarıyla benzer ve farklı tarafları olsa da temel amacın arınmak olduğu bu türden ayinsel eylemlere rastlanmaktadır. Japon kültürü ve dini üzerinde en çok etki yaratan ülkenin Çin olduğu gerçeğinden hareketle ifade edecek olursak Misogi ayininin her yönüyle ve tam manasıyla Japonlara ait bir uygulama olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Eski Çin kaynaklarında Wei Chih (Japonya) ülkesi hakkında verilen bilgilerden birine göre, ölüsünü toprağa gömüp cenaze işlerini tamamlayan hane halkının tamamı yıkanarak temizlenir, denmektedir. Demek ki günahı yok etmek için mutlak surette yıkanmayı gerekli gören bir gelenek var. Misogi ayini hakkında verilen bu bilgiler mitolojik anlatımlarla örtüşmekte ve desteklenmektedir (Picken 2011: 6; Florenz 1865: 5-6).

Japon mitolojisinde, Kami İzanagi, Yomi no Kuni’den (karalıklar diyarı/cehennem) kaçıp Kami no Kuni’ye (gökler âlemi) gelince ilk yaptığı şey üzerindeki cehennem kirlerinden arınmak için Tachibana nehrine girerek yıkanmak olmuştur (Hartz 1997: 72-81). Böylece ilk Misogi ayininin uygulayıcısı İzanagi olmuş, bu gelenek dini bir ritüel olarak devam ettirilmiştir (Bocking 2005: 93; Florenz 1865: 7).

Misogi ayini, Şinto dininin eylem merkezli bir din olduğunu her yönüyle ortaya koyar. Ayin esnasında bütün duyuların harekete geçmesi esastır. Misogi; kutsal hikâyelerin, kutsal sözlerin, kutsal seslerin bir araya gelmesi suretiyle kutsal eyleme dönüştüğü bir ayindir. Bütün Şinto ibadetlerinde olduğu gibi misogi ayininde de temel amaç usulüne uygun bir biçimde Kamiyi çağırmak, kızgın kami ruhlarını (onryo) teskin etmek, onunla zamanın kutsiyetini birlikte yaşamak ve en nihayetinde Kamiyi kutsal dualarla ve memnun edecek bir şekilde uğurlamaktır (Evans 2001: 3-7; Florenz 1865: 8; Picken

2011: 71).

Misogi ayinine katılacak olanlar önceden bazı hazırlıklar yapmak durumundadır. Katılımcı ayinden önceki gün et yemez ve sarhoşluk veren içki içmez. Ayin günü belirlenen vakitte herkes tapınakta toplanır. Erkekler kısa peştamal ve bandana, kadınlar kimono ve bandana takar. Arınmanın gerçekleşeceği kutsal şelalenin önüne gelince iki kez el çırpma yapılır ve eğilerek selam ve saygı gösterilir. Su soğuk olduğu için bazı ısınma egzersizlerine benzeyen hareketler yapılır. Yüksek sesle bağırarak kamilerin dikkati çekilir. Şelalenin altına girmeden önce rahip tarafında ayine katılanların üzerine bir tutam tuz atılır ya da tuzlu su ile üç kez ağız çalkalanır. Bu aşamada yüksek sesle dokuz sözcükten oluşan “*rin-pro-tosha-kai-zin-retsui-zai-zen*” duası okunur. Misogi ayini esnasındaki en önemli uygulamalardan biri de günahlardan arınmak için dua etmek, yani Norito okumaktır. Bu duaya Obarae-no-kotoba denir. Böylece hem beden hem de zihin arındırılmış olur. Bedenini ve zihnini kirlerden ve günahlardan arındıranlar Kamilerin huzuruna çıkabilir. Dolayısıyla kirli ve günahkâr olanlar Kamilere yaklaşamazlar. Arınma tamamlandıktan sonra bütün duyu organlarıyla saflığı hisseden Şintoist, sanki ilk günkü gibi saf ve günahsız olduğunu düşünür (Florenz 1865: 18-21).

Misogi ayini yapılırken özellikle kaynak sular, dağlardan doğan nehirler, akarsular, ırmaklar, deniz kenarları ve yüksekçe bir yerden dökülen şelale tercih edilir. Haraegawa olarak bilinen dağlardan doğan nehir Kamilerinin arındırıcı yönü Şinto gelenekteki dağ kültüründe yer alan bir inanışa dayanmaktadır. Nitekim bu durum ruhların dağlara giderek “Yama no Kami” vasıtası ile arınmasının bir yansımasıdır. Burada analogik bir yaklaşım söz konusudur. Aynı zamanda arınmanın akarsularda yapılıyor olması oldukça önemlidir. Çünkü esas olan, günahları akan su ile önce açık denizlere, oradan okyanuslara, oradan da doğal seleksiyon yoluyla öte dünyanın kötücül yeri olan cehennem derinliklerine kadar göndermektir. Bu yerin adı Yomi no kuni’dir. Burası kötücül ve ölümcül hataların diyarı cehennemdir. Böylece günahlar ve hatalar ait oldukları yere dönmüş, kişiler ve nesneler temizlenerek saf hale gelmiş olur (Hori 1959: 415; Earhart 1970: 11; Şamlıoğlu 2018: 93-94; Grapard 1995: 36-42).

Japonya’nın bazı bölgelerinde haziranın ayında yapılan Oharae ayininin sonunda farklı uygulamalara da rastlanmaktadır. Geleneğe göre, at ve inek gibi bazı evcil hayvanlar da nehir ve deniz kenarında yıkanmaktadır. Muhtemelen bu türden uygulamalar ya halk inanışları çerçevesinde ya eğlence olsun diye ya da insanlarla aynı evi paylaşan hayvanlarında benzer kefareleri (kirlilik) olabileceği düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

4.3- Temizu

Şinto dini geleneğinde yer alan arınma ritüellerinden biri de “Temizu” adlı uygulamadır. Temizu, “el suyu” anlamına gelmektedir ve doğrudan su ile yapılan bir arınmadır. Bu ayinde kullanılan suyun da Misogide olduğu gibi mutlaka kaynak suyu olması gerekir. Bu uygulama genel olarak tapınaklardaki ibadet ve dini törenler öncesin gerçekleştirilmektedir. Tapınağa gelen kişiler, tapınağın ana kapısından girdikten sonra tapınağın içerisindeki büyük alanın sağında ve solunda bulunan temizu alanına yönelirler. Bu yerlerde iki adet çeşme bulunur. Bu çeşmelerdeki kurnalar genelde ejderha şeklinde yapılmıştır. Ejderhaların ağzından akan su, küçük bir havuza dolmaktadır. Bu küçük havuzun etrafı tahta bir çit ile aralıklı olarak çevrilmiştir. Havuzun her iki tarafına, kendi ebadına göre, iki veya üç tane uzun saplı tahta kepçe yerleştirilmiştir. Oraya gelen kişiler bu tahta kepçelerin sapından sağ elleriyle tutarak suya daldırmakta, alınan ilk su yavaşça tekrar içine dökülmektedir. İkinci kez tahta kepçe ile alınan su, sol ele dökülmektedir. Ardından kepçe sol ele alınmakta, doldurulan su sağ ele dökülmektedir. Üçüncü aşamada yeniden bir kepçe su alınıp ağız yıkanmaktadır. Son aşamada ise bir kepçe su alınmakta, ondan bir yudum içilmekte, geri kalan su ise başa dökülmektedir. Temizu işlemleri esnasında alınan suyun küçük havuza dökülmemesine veya sıçramasına dikkat edilmektedir (Bocking 2005: 148).

4.4- Norito

Norito, dua demektir. Dua etmek ve dua ile istekte bulunmak insani bir gerekliliktir. Dua bütün arınma ritüellerinde yer alan belki de yegâne uygulamadır (Ono 1962: 92-94). Norito, Şintoistlerin hayatında önemli bir yer tutar. En önemli festivallerde, bayramlarda ve ayinlerde bu duaları okumak gerekir. Özellikle Engişiki adlı eserin sekizinci kitabının onuncu bölümü Obarae no Kotoba, kutsal sözlerle arınma ve kamilere yaklaşma vesilesi sayılmaktadır (Bocking 2005: 148; Picken 2011: 6, 103-104; Florenz 1865: 15).

Şinto dininde kirlilikten/hatalardan arınmak için dua etme anlayışı mevcuttur. Ancak duanın nasıl, nerede, ne zaman ve kimler tarafından yapılırsa daha etkili olacağına dair tartışmalar da yok değildir. Nitekim Şinto tapınaklarında duaları rahipler okur. Eski Japonca metinlerden pasajlar içeren duaların genelini uzman olamayan Japonlar dahi anlamaz. Şarkı ve ilahi tarzı bir okunuş şekilleri vardır. Şinto dini ritüelleri gibi arınma uygulamalarında da özellikle Konfüçyanizm ve Budizm gibi dinlerin Japon halkı arasında yaygın hale gelmeye başlamasıyla birlikte bazı düzenlemelere gidildiği kaynaklarda ifade edilir. Nara dönemi Japonya'sında Budist ibadetler ve Budist liturji yaygınlaşınca, Japon yöneticiler Şinto dini ritüellerini korumak için bazı yasaların yanı sıra, aynı dönemde kaleme alınan Kojiki ve Nihon Şoki'deki bazı pasajların ibadetlerde kullanılmasını sağlamışlardır. Bilindiği üzere bu pasajların kullanımı giderek yaygınlaşmış ve sözlü gelenek yazıya dökülünce sonraki zamanda bu metinler Kutsal lüteratür olarak Japon dini tarihinde yerini almıştır. Dua ile arınma seremonisinde "miko" adı verilen bakire kızların dans gösterisi, efsaneye göre Ameterasu omi Kami'yi gizlendiği mağaradan çıkarmak için yapılan "kagura" dansını sembolize eder. Aynı zamanda rahipler ellerinde taşıdıkları küçük sakaki dallarını sağa sola sallayıp kötücül güçleri uzaklaştırırlar. Hem ortam hem de ayine katılanlar arındırılmış olur (Abay 2014: 18-22; Picken 2011: 7,87,89,144).

4.5- Haraiguşi

Haraiguşi'yi arınma asası, arınma çubuğu ya da arınma değneği olarak bilinir. Arınmak için tapınak yerleşkelerinde kullanılan en önemli araçlardan biridir. Kâğıt ya da keten parçaları bir sopa üzerine eşit aralıklarla takılır. (Ono 1962: 53-54; Bocking 2005: 37). Rahipler tarafından arındırılacak kişi ya da nesnelerin üzerinde sağa-sola, yukarı-aşağı şeklinde sallanır. Bu asa ve ona bağlı parçalar aslında su olarak telakki edilir (Picken 2011: 6,312).

4.6- Chinowa (Sukanuki)

Arınma ayinlerindeki bir diğer uygulama ise Chinowa'dır. Aynı zamanda "sukanuki" de denen bu uygulama Fırtına Tanrısı Susano'ya atfedilir. Fudoki'de geçen bir rivayete göre Sosano Kami, efsanevi bir kahraman olan Somin Shōrai'ye bulaşıcı hastalıklardan korunması için çelenk şeklinde etrafı çimlerle ve kamışlarla örülü bir halka vermiştir. O da bunu boynuna veya beline takarak dolaşmış ve salgın hastalıklardan korunmuştur (Picken 2011:233).

Chinowa uygulaması özellikle salgın hastalıkların tedavisi veya bulaşıcı hastalıklardan korunmak için yapılır. Şinto tapınaklarına giden patika yolun üzerine, kâğıt şeritlerle bağlanmış, bir insanın rahatlıkla geçebileceği büyüklükte kamıştan yapılmış Chinowa halkası konur. Patikadan geçerek tapınakta yapılacak ayinlere, dini bayramlara veya festivallere katılacak olanlar bu yuvarlak halkadan geçirilir. Bazı tapınaklarda bu halka ya giriş kapısının, yani Torii'nin altına, ya da "Haidan" denen büyük ibadet salonunun önüne yerleştirilir. Torii, kaynaklarda kuş tüneği olarak tercüme edilmektedir. Aslında Torii Şinto dininde ve Japon kültüründe önemli bir sembol değeridir (Bocking 2005:16).

4.7- Bağış ve Sunu

Tapınaklarda yapılan bir diğer arınma ritüeli ise, büyük sunağın önüne konmuş olan bağış sandığının önünde gerçekleştirilmektedir. Bu alana gelen kişiler ilk önce para atılacak sandığının önünde durmakta, ellerini göğüs hizasında birleştirmektedir. İki kez ellerinin avuç ayalarını birbirine

vurarak alkış sesi çıkarmaktadır. Alkış sesi çıkarmak suretiyle mekânın Kamisine kendi varlığını hissettirmektedir. Ardından başını eğmek suretiyle kamiye saygısını göstermektedir. Ardından birkaç adım ilerlemekte, yanında getirdiği metal parayı sunağa atmaktadır. Parayı atarken ses çıkarmak esastır. Daha sonra sırtını dönmeden birkaç adım geri gelmekte ve ilk başladığı yerde durmaktadır. Aynı uygulama bir veya birkaç kez tekrarlanabilmektedir. Son olarak dua edilmekte ve çeşitli isteklerde bulunmak suretiyle uygulama tamamlanmaktadır. Ardından tapınak yerleşkesinde bulunan ve genellikle rahiplerin dizayn ettikleri alana “shinsen” adı verilen sunular yerleştirilir. Sunuları para, yiyecek, içecek, bazı hayvanlar ve simgesel nesneler olarak gruplandırmak mümkündür. Pirinç, tuz, su, yaprak dökmeyen ağaç olarak adlandırılan “Sakaki” dalı ve çiçek en yaygın sunular arasındadır. Ayrıca Pirinç rakısı olarak da bilinen kutsal “sake” içkisi en çok tercih edilenlerden biridir (Şenavcu 2016: 45). Kadim zamanlarda belirli tapınaklarda beyaz renkli at, domuz ve tavuk gibi hayvanların sunulduğu (kurban edildiği), hatta bu uygulamanın günümüzde de bazı tapınaklar tarafından sürdürüldüğü ifade edilmektedir. Şinto inancında insan sunusu (insan kurbanı) uygulaması söz konusu değildir. Ancak bazı nehir tanrıalarının insan kurbanı istediği yönünde halk söylenceleri de yok değildir (Aston 1907: 60-61). Sunulan hayvanlardan özellikle beyaz at sunusu çok önemsenmektedir. Simgesel sunuların en önemlisi kutsal sakaki ağacının dalından yapılan ve üzerine keten ve kağıt şeritler iliştirilen “gohei” adlı sunudur. Sunu ile arınma kamileri hoşnut etmek ve onların kızgınlığını gidermekle olacağına inanılmaktadır (Ono 1962: 52-54).

4.8- Ema (Dilek Tabletleri)

Şinto tapınaklarında, arınma maksatlı bir diğer ritüel ise Ema adı verilen dilek tabletleri uygulamasıdır. Tapınağa gelen kişiler her türlü istek ve taleplerini küçük tahta veya kâğıt parçalarına yazmak suretiyle tapınak içerisinde hazırlanmış olan özel alana asmakta veya bırakmaktadır. Ema tabletlerine, yapılan bir hatadan dolayı pişmanlığın veya işlenen günahın affı için taleplerin yazıldığı gibi bazı maddi ve manevi istekler de yazılabilmektedir. Hastalığına şifa arayanlar, kötü şanstıan muzdarip olanlar, işsiz ya da borçlu olanlar, psikolojik problemi olanlar veya kamilerden talepte bulunanlar istedikleri şeyi yazabilmektedir. Ancak tapınağa gelenler burada kutsalla manevi bir irtibat kurulduğunu unutmamalıdır. Şintoist bu taleplerine karşılık aldığına inandığı anda kamilerin ona cevap verdiğini düşünerek o tapınağa gücü nispetinde para yardımı yapabilmektedir. Bazen yapılan hatanın büyüklüğüne göre yüklü miktarda bağış yapılır. Bu tabletler ve kâğıt parçaları için belirlenen meblağ ise önceden ödenmektedir. Ancak kişi hatasının karşılığı olarak belirlenenden daha fazla miktarda ödeme de yapabilmektedir. Tapınaklardaki bu uygulama aynı zamanda bazı dünyevi taleplerin gerçekleşmesi için de yapılmakta, insanlar satın aldıkları tahta tabletlere dilek ve temennilerini yazmaktadır. Bu uygulamayı gerçekleştiren kişi, zaman içerisinde manen huzura erişir, psikolojik açıdan bir rahatlama hisseder veya istediği talepler gerçekleşirse tanrısal varlıklarla iletişim için o mekânın doğru yer olduğu fikrini edinir. Nitekim dindar insanlar arasında bu gibi yaşanmışlıkların paylaşılması ya da bu bağlamda anlatımların sürdürülmesi tapınak geleneğinin güçlü bir şekilde yaşatılmasında etkili olmuştur.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Şintoizm, Japonlara özgü etnik, yerel ve majik karakterli bir dindir. Güneşin ülkesi olarak da bilinen Japon adaları, Şinto dininin kutsal topraklarıdır. Başlangıcından günümüze Şinto geleneği yayılma politikası gütmemiş ve evrensellik iddiasında bulunmamış bir dindir.

Şinto dininin kurucusu olmadığı gibi iman esasları da yoktur. Japon halkının dinsel inanış ve uygulamaları Şintoizm’in temelini teşkil eder. Kural olmamakla birlikte Japon olarak doğmak Şinto olmak için yeterli bir sebeptir. Nitekim Şintoist olmak için herhangi bir şart veya dinsel bir törene gerek olmadığı gibi dinden çıkış da söz konusu değildir.

Şinto dini, sadece Kamilere göre değil aynı zamanda Kamilerle birlikte bir hayat öngören doğal bir dindir. Bu doğal dinin en temel özellikleri arasında; akıl, doğruluk, çalışma, ahlak, düzen ve temizlik yer alır. Bunun yanı sıra olağanüstü varlıklarla, yani Kamilerle iç içe olmak kutsalın her an tezahür edeceğine olan inancı canlı tutar. Ancak bu kabul, aşkın bir varoluşsal düzeyden beklenti yerine daha çok çalışmayı gerekli gören düşüncenin ürünüdür.

Şinto dini geleneği yabancı dinlere karşı hiçbir dinin gösteremeyeceği kadar müsamahalı bir yaklaşım sergilemiştir. Bu durum Japonya'da senkretik bir din anlayışının yerleşmesine sebep olmuştur. Dolayısıyla Japonların kahir ekseriyetine göre bir dine inanmak veya inanmamak, bir dini kabul etmek veya reddetmek ya da bir dine mensup olmak veya olmamak arasında önemli bir fark yoktur. Hatta bir Japon'a bu bağlamda sorular yönelttiğinizde muhtemelen inanmadığını, kabul etmediğini ve mensup olmadığını söyleyecektir. Lakin bu onun ne dinsiz olduğunu ne bir tanrıya inanmadığını ne de bir dine mensup olmadığını gösterir.

Şinto dini geleneğinde arınma için kullanılan Chinowa türü halkalardan geçerek arınma geleneğine şahit olduğumda oldukça şaşırdığımı söyleyebilirim. Çünkü bu uygulama Türk halk inanışları arasında yer alan delikli taş veya delikli kaya inanış ve uygulamaları ile birçok açıdan benzerlik göstermektedir. Günümüzde Anadolu'nun pek çok yerinde halk, delik taş/ delikli kaya inanışı çerçevesinde çeşitli hastalık ve sıkıntılar için şifa amaçlı bu yerleri ziyaret edilmektedir. Örneğin Elazığ, Ankara ve Kayseri civarında yer alan bu ziyaret mekanlarına yöre halkı zaman zaman gitmekte, özellikle hasta çocukları, şifa amacıyla bu kayaların deliğinden geçirmekte ve onların sağlıklarına kavuşacağına inanılmaktadır. Nitekim bu uygulamalar Kadim Türk dini kültüründe iyi ve kötü iyeler âleminin bir yansıması olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla Chinowa uygulamasının Türk halk inanışlarında yer alan delik taş veya delikli kaya inanış ve uygulamaları ile benzerlik gösterdiğini söyleyebilirim. Her iki anlayışta, halkanın bir tarafı kötücül iyelerin, şeytanların, karanlığın, hastalıkların ve uğursuzluğun; diğer taraf ise iyiliğin, sağlığın, aydınlığın ve kurtuluşun olduğu yerdir. Bu dairesel halka söz konusu iyilik ve kötülük âlemlerini simgeler.

Misogi arınma ayini yapılacak tapınak yerleşkelerindeki suyun, mutlaka kaynak su olması gerekir. Özellikle dağlardan doğan ırmaklar, akarsular veya doğal şelaleler tercih edilmektedir. Özel kıyafetler giydikten sonra şelaleden akan soğuk suyun altında yıkanma geleneği arınmanın gereğidir. Temel amaç bütün günahlardan, hatalardan ve talihsizliklerden kurtulmaktır.

Temizu bazı kaynaklarda "Temisu" şeklinde de geçmektedir. Maddi kirliliğin yanı sıra manen arınmadan Kaminin karşısına çıkılmaz. Sırasıyla her iki ele su döküldüğünde eliyle yaptığı kötü işlerden arınmakta, ağzını su ile çalkalayınca, şayet varsa, hem diliyle söylediği küfürden hem de dişleriyle yediği yasak ve günah şeylerden arınmış olmaktadır. Temizu benzeri arınma uygulamalarına birçok dini kültürde rastlamak mümkündür. Örneğin İslam dininde ister evde ister mabette olsun ibadet öncesi yapılan ve adına abdest denen uygulama ile benzerlik göstermektedir.

Dua ile arınma başka bir uygulamaya gerek duyulmadan yapılabilecek en önemli ve en kolay eylemdir. Bütün dini geleneklerde talep eden ile talep edilen arasındaki aracısız irtibat vesilesidir. Ancak bazı dini geleneklerde aracı kullanmanın daha etkili olacağına inanılır. Dolayısıyla her daim insanoğlu kutsal olandan bir takım isteklerde bulmuştur ve bulunacaktır. Kutsalın duadan hoşnut olduğu, dua edenin ise acizliğini gösterdiğine dair yaygın bir kanaat vardır.

Torii, Şinto dininde önemli sembol değerler arasında yer alır ve belki de en önemlisidir. Nitekim Torii, kutsal olan ile kutsal olmayanın (profan) ayrıldığı yerdir. Bir başka ifade ile eşiktir. Bu eşikten geçtikten sonra artık mekânın sahibi olan kutsalla ilişki için bütün iletişim kanalları açılmış olur. Bir Şintoist için Torii'nin altından geçmek sadece arınmaya atılan ilk adım değil aynı zamanda kutsalın tezahürüne şahit olmaktır.

KAYNAKÇA

- Abay, Okan H. (2014). *Kojiki: Japon Mitolojisine Bir Yolculuk*, Konya.
- Anesaki, M. (1961). *Religious Life of the Japanese People*, Tokyo.
- Anesaki, M. (1963). *History of Japanese Religion, with Special Reference to the Social and Moral Life of the Nation*, Rutland.
- Aston, William G. (1905). *Shinto The Way of The Gods*, New York and Bombay.
- Aston, William G. (1907). *Shinto The Ancient Religion of Japan*, London.
- Bahr, Ann M. B. (2005). *Religions of The World Indigenous Religions*, United States of America.
- Bocking, B. (2005). *A Popular Dictionary of Shinto*. New York: Curzon.
- Chamberlain, B.H. (1882). *Kojiki*, Norderstedt.
- Delmer, B. (1955). *Kami, Death, and Ancestral Kami, Proceedings of the Second International Congress on Shinto Studies*.
- Devi, S. (1979). *Shinto The Way Of The Gods, Translated by Guido Stucco*, Japan.
- Donald, L.P. (1959). *The Institute for Japanese Culture and Classics*, Kokugain University, Tokyo.
- Earhart, H. B. (1970). *A mount Haguro Sect of Shugendo: An Examole of Japanese Mountain Religion*, Tokyo.
- Evans, A. L. (2001). *Shinto Norito: A Book of Prayers*. Canada.
- Finnemore, J. (1911). *Peeps At History Japan, Illustration and Drawings by Wakana Utagawa*, London.
- Florenz, K. (1865). *Ancient Japanese Rituals*, Tokyo
- Grapard, A. G. (1995). *Flaying Mountains & Walkers of Emptiness: Sacred Space in Japanese Religions, The Sacred Mountain of Asia*, Ed. by John Einarsen, Canada.
- Hartz, P. R. (1997). *Shinto*, New York.
- Holtom, D. C. (1926). *A New Interpretation of Japanese Mythology and Its Bearing on the Ancestral Theory of Shinto*, *The Journal of Religion* , 6:1, , Chicago
- Hori, I. (1959). *Japanese Folk Beliefs*, American Anthropologist, USA.
- Hori, I. (1968). *Folk Religion in Japan*, Chicago
- Kasahara, K. (2001). *A History of Japanese Religion, Transleted by Paul Mc Carty - Gaynor Sekimori*, Tokyo.
- Light, R. and Kinnaird, L. (2005). *“Appeasing the Gods: Shinto, Sumo and ‘True’ Japanese Spirit”, With God on their Side: Sport in the Service of Religion*, New York.
- Ono, S. (1962). *Shinto The Kami Way*, Singapore.
- Picken, S.D. B. (2011.). *Historical Dictionary of Shinto*, United Kigdom.
- Saito, H. (1912). *A History of Japan*, Translated by Elizabeth Lee, London.
- Şamlıoğlu, İ. E. (2018). *Çin ve Japon Dinlerinde Dağ Kültü*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara.
- Şenavcu, H. İ. (2016). *Japon Dinî Bayramlarının Genel Özellikleri ve Sosyal Hayattaki Yeri*, *Mizanul-Hak İslami İlimler Dergisi*, Sayı 2.
- Vance, T. J. (1983). *The Etymology of Kami*, *Japanese Journal Religious Studies*, 10/4, Nagoya.
- Yamakage, M. (2006). *The Essence of Shinto*, Tokyo.